

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

[Signature] Віталій СЕРЬОГІН

«29» *серпня* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРАВА

рівень вищої освіти - другий (магістерський)

галузь знань - 08 Право

спеціальність - 081 Право

освітня програма - Право

вид дисципліни - за вибором

факультет - юридичний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

28 серпня 2024 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Воронов К.М., к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол від 27 червня 2024 року, № 14

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньої професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант освітньої професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

 Віталій СЕРЬОГІН

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 28 серпня 2024 року, № 1

Голова методичної комісії
юридичного факультету Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи міжнародного економічного права» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Основи міжнародного економічного права» є набуття студентами теоретичних та практичних знань та вмінь у сфері регулювання міжнародних економічних відносин; розуміння основних засад функціонування інститутів галузі міжнародного права.

1.2. Основним завданням вивчення дисципліни є формування у студентів відповідних компетентностей:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією

СК 14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
20 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота, у тому числі	
60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. У результаті вивчення даного курсу студент повинен набути наступні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження

ПРН 5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності, визначені закладом вищої освіти:

ПРН 18. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях

ПРН 19. Формулювати багатоваріантність розв'язання правових проблем (задач) у вирішенні практичних ситуацій.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальнотеоретичні аспекти міжнародного економічного права

Тема 1. Загальна характеристика міжнародного економічного права.

Поняття міжнародних економічних відносин. Види міжнародних економічних відносин. Політика держав у міжнародних економічних відносинах. Поняття лібералізму та протекціонізму. Види економічної інтеграції.

Становлення та історичний розвиток міжнародного економічного права. Поняття правової норми. Місце міжнародного економічного права в системі міжнародного публічного права. Міжнародне економічне право (МЕП) в загальній системі правового регулювання.

Співвідношення МЕП з національними системами права. Предмет регулювання міжнародного економічного права. Наукові концепції міжнародного економічного права.

Поняття та система джерел міжнародного економічного права. Поняття «міжнародне законодавство». Поняття і значення міжнародного економічного договору. Його функції. Види міжнародних економічних договорів. Поняття «рамкового договору». Міжнародно-правовий звичай як джерело МЕП. Поняття і види актів міжнародних організацій. Їх юридична сила. Резолюції ГА ООН. Норми «м'якого права» («soft law»). Кодекси поведінки. Правові акти ЄС. Рішення міжнародних судів - арбітражів. Поняття та система принципів міжнародного економічного права. Основні (загальні) принципи міжнародного економічного права. Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права.

Тема 2. Суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації та транснаціональні корпорації як суб'єкти МЕП.

Поняття суб'єкта права. Первинні та вторинні суб'єкти міжнародного права. Держава - основний суб'єкт міжнародного економічного права. Основні складові державного суверенітету. Правосуб'єктність держави. Поняття імунітету держави в міжнародному економічному праві. Теорії абсолютного та функціонального імунітету.

Поняття міжнародної організації та її види. Поняття міжнародної економічної організації. Міжнародну економічну організацію - специфічний суб'єкт МЕП.

Транснаціональні корпорації як учасники МЄВ. Види залежних підприємств. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК. Кодекс поведінки ТНК. Поняття промислово-фінансової групи. Юридичні особи - учасники міжнародних відносин. Поняття та види товарної біржі. Міжнародні товарні аукціони. Валютні і фондові біржі.

Поняття і значення транснаціональних організацій. Класифікація транснаціональних корпорацій. Основні риси ТНК. Нормативна система регулювання транснаціональних корпорацій. Питання регулювання діяльності транснаціональних корпорацій на двосторонньому рівні. Конвенція про транснаціональні корпорації. Кодекс поведінки ТНК.

Тема 3. Міжнародні економічні договори.

Поняття і значення міжнародних економічних договорів. Поняття видів договорів. Торговельні договори. Контингентні угоди. Кредитні угоди. Угоди про міжнародні розрахунки. Довготермінові комплексні угоди про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво. Міжнародні товарні угоди. Міжнародний факторинг. Міжнародний форфейтинг. Міжнародний фінансовий лізинг. Міжнародні ліцензійні договори та об'єкти промислової власності. Міжнародний договір франчайзингу. Міжнародно-правове регулювання економічної допомоги. Міжнародний договір з будівництва комплектного промислового об'єкта. Договори про міжнародну торгівлю послугами. Договори в рамках СОТ.

Тема 4. Засоби вирішення спорів мирним шляхом.

Вивчення принципу «Pacta sunt servanda». Інститут відповідальності. Поняття міжнародного правопорушення. Мирні засоби вирішення спорів. Добрі послуги. Посередництво. Слідчі комісії. Узгоджувальні комісії. Засоби забезпечення вирішення спорів, що виникають у межах міжнародних економічних договорів. Міжнародний Суд ООН. Рада Безпеки ООН. Співдружність Незалежних Держав. Механізм врегулювання спорів у межах СОТ. Міжнародні третейські суди (арбітражі).

Тема 5. Зовнішньоекономічна діяльність України.

Ознаки зовнішньоекономічної діяльності. Принципи ЗЕД. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Принципи оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Розділ 2. Міжнародне економічне право: особлива частина

Тема 6. Міжнародне торговельне право.

Поняття міжнародного економічного права. Джерела міжнародного економічного права. Міжнародний торговельний договір. Поняття принципів міжнародної торгівлі. Заключний акт Конференції ООН з торгівлі і розвитку 1964 р. Принцип суверенної рівності, самовизначення народів і невтручання у внутрішні справи інших держав. Принцип недопущення дискримінації. Принцип права кожної країни на вільну торгівлю. Принцип економічного розвитку і соціального прогресу. Принцип міжнародного поділу праці відповідно до потреб та інтересів країн. Принцип регулювання міжнародної торгівлі правилами, які сприяють економічному та соціальному прогресу. Принцип взаємовигідності міжнародної торгівлі.

Тема 7. Тарифні засоби регулювання торгівлі. ГАТТ.

Поняття тарифних засобів регулювання торгівлі. Митні формальності. Перевідвантажувальні інспекції. Термін «мито». Специфічне, адвалерне та альтернативне

мито. Транзитні та імпорتنі мита. Нетарифні засоби обмеження торгівлі. Поняття нетарифного бар'єру. Кількісні обмеження та їх види. Виключення із загальних правил, пов'язані з особливими властивостями товарів. Торгівля товарами, що зачіпають суверенні функції держав. Винятки з загальних правил, пов'язані з питаннями безпеки. Міжнародна товарна організація з торгівлі бавовною. Міжнародна організація з какао. Міжнародна організація з цукру. Організація країн-експортерів нафти.

Тема 8. Міжнародне митне право. Гармонізована система опису та кодування товарів.

Поняття міжнародного митного права та його місце в системі міжнародного права. Джерела міжнародного митного права. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур 1973 р., Конвенція про номенклатуру для класифікації товарів у митних тарифах 1950 р., Митна конвенція про ввезення комерційних автотранспортів на обмежений строк 1956 р., Митна конвенція відносно матеріалу життєзабезпечення мореплавців 1964 р., Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів 1980 р.

Поняття гармонізованої системи опису і кодування товарів. Міжнародна конвенція про гармонізовану систему описання і кодування товарів 1983 р. Створення та діяльність Ради митного співробітництва. Конвенція про створення Ради митного співробітництва. Митний кодекс Співтовариства. Функціонування системи «Інтрастат». База даних TARIC. Поняття «комбінованої номенклатури».

Тема 9. Міжнародне валютне право.

Термін «валюта». Конвертовані, обмежено конвертовані та замкнуті валюти. Поняття зовнішньої та внутрішньої конвертованості. Золотовалютні резерви. Міжнародні валютні відносини. Міжнародне валютне право. Світова валютна система. Паризька валютна система. Бретон-вудська система. Золотовалютний стандарт. Передумови створення МВФ та МБРР. Європейська валютна система. Елементи європейської валютної системи: європейська валютна одиниця, механізм обміну курсу, Європейський валютний фонд співробітництва. Діяльність Європейського центрального банку. Європейська система центральних банків. Створення Міжнародного валютного фонду. Транш-угода. Угода «стенд-бай». Резервний та кредитний транш.

Тема 10. Міжнародне транспортне право. Морські перевезення. Автомобільні перевезення. Авіаційні перевезення. Міжнародно-правове регулювання промислового співробітництва.

Поняття міжнародних транспортних перевезень. Міжнародне транспортне право. Транспортні договори. Морський транспорт. Лінійні (регулярні) перевезення. Трампові (нерегулярні) перевезення. Конвенція про уніфікацію принципів, що стосуються коносаментів 1924 р. Конвенція про уніфікацію принципів, що стосуються обмеження відповідальності власників морських суден 1924 р. Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р. Афінська конвенція про перевезення морем пасажирів і їх багажу 1974 р. Лондонська конвенція про обмеження відповідальності за претензіями на певні ділянки морів 1976 р. Конвенція ООН з морського права.

Режим міжнародних річок. Міжнародні річки. Прикордонні річки. Правовий режим Дунаю. Міжнародно-правовий режим міжнародних річок. Конвенція про уніфікацію окремих принципів щодо відповідальності при зіткненні річкових суден 1960 р. Поняття міжнародних залізничних перевезень. Конвенція про залізничні перевезення вантажів 1980 р. Конвенція про залізничні перевезення пасажирів 1980 р. угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ). Поняття міжнародних автомобільних перевезень. Женевська конвенція Про договір

міжнародного перевезення вантажів 1956 р. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародного дорожнього перевезення 1959 р. Конвенція про дорожній рух 1968 р. Європейська угода про роботу екіпажів транспортних засобів 1970р. Поняття міжнародних повітряних перевезень. Конвенція з уніфікації окремих правил міжнародних повітряних перевезень 1929 р. чиказька конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р. Діяльність міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО). Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА). Авіаційні перевезення: особливості регулювання. Авіаційні правила України. «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу».

Поняття «промислово розвинені країни». «Зелена революція». Роль Організації ООН з промислового розвитку (ЮНІДО), її повноваження та функції. Основні органи ЮНІДО.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма навчання						заочна форма навчання					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л.	сем.	ла б.	ін д.	с.р.		л.	сем.	лаб.	інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальнотеоретичні аспекти міжнародного економічного права												
Тема 1. Загальна характеристика міжнародного економічного права.	9	2	1			6	10	2				8
Тема 2. Суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації та транснаціональні корпорації як суб'єкти МЕНП.	9	2	1			6	8					8
Тема 3. Міжнародні економічні договори.	9	2	1			6	10		2			8
Тема 4. Засоби вирішення спорів мирним шляхом.	9	2	1			6	8					8
Тема 5. Зовнішньоекономічна діяльність України.	9	2	1			6	8					8
Разом за розділом 1	45	10	5			30	44	2	2			40

Розділ 2. Міжнародне економічне право: особлива частина												
Тема 6. Міжнародне торговельне право.	8	2	1			6	10	2				8
Тема 7. Тарифні засоби регулювання торгівлі. ГАТТ.	8	2	1			6	8					8
Тема 8. Міжнародне митне право. Гармонізована система опису та кодування товарів.	8	2	1			6	10		2			8
Тема 9. Міжнародне валютне право.	9	2	1			6	8					8

Тема 10. Міжнародне транспортне право. Морські перевезення. Автомобільні перевезення. Авіаційні перевезення. Міжнародно-правове регулювання промислового співробітництва.	8	2	1		6	10					10
Разом за розділом 2	45	10	5		30	46	2	2			42
Усього годин	90	20	10		60	90	4	4			82

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальна характеристика міжнародного економічного права.	1
2.	Суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації та транснаціональні корпорації як суб'єкти МЕНП.	1
3.	Міжнародні економічні договори	1 (2)
4.	Засоби вирішення спорів мирним шляхом.	1
5.	Зовнішньоекономічна діяльність України.	1
6.	Міжнародні економічні договори.	1
7.	Засоби вирішення спорів мирним шляхом.	1
8.	Міжнародне митне право. Гармонізована система опису та кодування товарів	1
9.	Міжнародне валютне право	1
10.	Міжнародне транспортне право. Морські перевезення. Автомобільні перевезення. Авіаційні перевезення. Міжнародно-правове регулювання промислового співробітництва.	1
	Разом	10 (4)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальна характеристика міжнародного економічного права. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
2.	Тема 2. Суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації та транснаціональні корпорації як суб'єкти МЕНП. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
3.	Тема 3. Міжнародні економічні договори (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
4.	Тема 4. Засоби вирішення спорів мирним шляхом. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
5.	Тема 5. Зовнішньоекономічна діяльність України. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
6.	Тема 6. Міжнародні економічні договори. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6

7.	Тема 7. Засоби вирішення спорів мирним шляхом. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
8.	Тема 8. Міжнародне митне право. Гармонізована система опису та кодування товарів (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
9.	Тема 9. Міжнародне валютне право (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
10.	Тема 10. Міжнародне транспортне право. Морські перевезення. Автомобільні перевезення. Авіаційні перевезення. Міжнародно-правове регулювання промислового співробітництва. (опрацювати додаткову літературу за темою)	6
Разом		60

Завдання для самостійної роботи (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Загальна характеристика міжнародного економічного права. (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
2.	Тема 2. Суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації та транснаціональні корпорації як суб'єкти МЕН. (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
3.	Тема 3. Міжнародні економічні договори (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
4.	Тема 4. Міжнародні економічні організації, як суб'єкти МЕН. (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
5.	Тема 5. Зовнішньоекономічна діяльність України. (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
6.	Тема 6. Міжнародні економічні договори. (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
7.	Тема 7. Засоби вирішення спорів мирним шляхом. (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
8.	Тема 8. Міжнародне митне право. Гармонізована система опису та кодування товарів (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
9.	Тема 9. Міжнародне валютне право (опрацювати додаткову літературу за темою)	8
10.	Тема 10. Міжнародне транспортне право. Морські перевезення. Автомобільні перевезення. Авіаційні перевезення. Міжнародно-правове регулювання промислового співробітництва. (опрацювати додаткову літературу за темою)	10
Разом		82

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Методи навчання – це впорядковані способи діяльності педагога і студентів, спрямовані на ефективне розв’язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності.

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;
2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);
3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв’язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Застосовується вхідний контроль з метою з’ясування рівня знань студентів з дисциплін, які є базовими для вивчення даної. Проводиться на початку вивчення дисципліни шляхом усного опитування або експрес-контролю (тестування).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському аудиторному занятті у формі усного опитування, виступів студентів, написання та захисту рефератів, контрольних робіт.

Поточний контроль проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного розділу. Письмова контрольна робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести.

По закінченню вивчення курсу проводиться екзамен у формі письмової екзаменаційної роботи. Письмова екзаменаційна робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести.

Студента допускають до складання семестрового підсумкового контролю за умови набрання ним мінімум 10 балів. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні екзамену з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Перелік питань до екзамену

1. Міжнародні економічні відносини як об’єкт міжнародного економічного права.
2. Міжнародні економічні відносини: поняття, їх зміст і значення.
3. Поняття та предмет міжнародного економічного права.
4. Система міжнародного економічного права.
5. Структура та принципи міжнародного економічного права.
6. Міжнародне економічне право в системі міжнародного права України.
7. Україна як суб’єкт міжнародного економічного співробітництва.
8. Поняття джерел міжнародного економічного права.
9. Основні джерела міжнародного економічного права та їх системність.
10. Зміст та характеристика міжнародних економічних договорів як джерел

міжнародного економічного права.

11. Міжнародно-правовий звичай як основне джерело міжнародного економічного права

12. Допоміжні джерела міжнародного економічного права: рішення міжнародних органів та організацій; рішення міжнародних судів; доктрина міжнародного права; національне законодавство та рішення національних судів.

13. Принципи міжнародного економічного права: поняття, структура, природа, ознаки та зміст.

14. Система принципів міжнародного економічного права.

15. Загальні принципи міжнародного економічного права.

16. Спеціальні принципи міжнародного економічного права.

17. Суб'єкти міжнародного економічного права: поняття і види.

18. Правовий статус держави як основного суб'єкта міжнародного економічного права.

19. Імунітет держави за міжнародним правом.

20. Поняття, класифікація та система міжнародних економічних організацій.

21. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного економічного права.

22. Міжнародна правосуб'єктність та міжнародно-правовий статус міжнародної економічної організації.

23. Вплив міжнародних економічних організацій на правове регулювання в економічній сфері. Міжнародні урядові економічні організації

24. Міжнародні неурядові економічні організації.

25. ООН та міжнародні економічні організації, що входять до її структури.

26. Європейський Союз: правовий статус та характеристика.

27. Галузеві та регіональні міжнародні економічні організації.

28. Регіональні економічні організації на пострадянському просторі

29. Євразійське економічне співтовариство (ЄврАзЕс), Регіональне об'єднання за участю Грузії, України, Республіки Узбекистан, Азербайджанської Республіки, Республіки Молдова (ГУУАМ).

30. Транснаціональні корпорації та їх роль в системі міжнародних економічних відносин.

31. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на універсальному та регіональному рівнях.

32. Інші учасники міжнародних економічних відносин: поняття, види, особливості правового статусу.

33. Поняття та значення міжнародних економічних договорів.

34. Види міжнародних економічних договорів.

35. Структура міжнародного економічного договору.

36. Укладання міжнародних економічних договорів.

37. Міжнародні економічні договори між державами та міжнародними організаціями.

38. Загальна характеристика правового забезпечення зобов'язань за міжнародними економічними договорами.

39. Засоби вирішення спорів, що виникають з приводу міжнародних економічних договорів.

40. Засоби вирішення спорів, що виникають з приводу міжнародних економічних договорів в межах СОТ.

41. Правове регулювання діяльності міжнародного арбітражу.

42. Порядок та право укладання зовнішньоекономічних договорів.

43. Структура міжнародних господарських контрактів.

44. Правове забезпечення виконання міжнародних економічних договорів .

45. Основні способи вирішення спорів, що виникають через реалізацію міжнародних економічних договорів .
46. Зміст та особливості дії міжнародного арбітражу.
47. Міжнародне торгове право – складова частина міжнародного економічного права.
48. Економічний зміст міжнародного торгового права.
49. Принципи міжнародної торгівлі.
50. Міжнародні торгові договори (угоди).
51. Основні види міжнародних торгових договорів.
52. Зміст та структура договору купівлі-продажу товарів.
53. Порядок укладання договору міжнародної купівлі-продажу товарів.
54. Зміст та структура міжнародного контракту щодо здійснення бартерних операцій.
55. Міжнародні торгові організації.
56. Діяльність СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі.
57. Зміст та структура міжнародного договору консигнації.
58. Зміст та структура міжнародного договору лізингу.
59. Поняття міжнародного митного права.
60. Організаційно-правові форми міжнародного співробітництва з митних питань.
61. Поняття та система міжнародного валютного права.
62. Організаційно – правовий механізм міжнародної валютної системи.
63. Міжнародні кредити і їх регулювання.
64. Сутність міжнародного інвестиційного права та його джерел.
65. Міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій.
66. Міжнародний договір як джерело інвестиційного права.
67. Економічний зміст міжнародного транспортного права.
68. Правове забезпечення міжнародних морських та річкових перевезень.
69. Правове забезпечення міжнародних залізничних перевезень.
70. Правове забезпечення міжнародних автомобільних перевезень.
71. Правове забезпечення міжнародних повітряних перевезень.
72. Правове регулювання галузевих міжнародно-господарських відносин.
73. Правове регулювання міжнародних науково-технічних відносин.
74. Механізм правового регулювання міжнародних відносин в промисловості.
75. Механізм правового регулювання міжнародних відносин в сільськогосподарському виробництві.
76. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
77. Принципи та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
78. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
79. Значення правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
80. Правові основи зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
81. Загальна характеристика Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність в Україні».
82. Порядок укладання та виконання Україною міжнародних договорів.
83. Особливості державного регулювання міжнародних економічних відносин в Україні.
84. Правове забезпечення врегулювання спорів у галузі зовнішньоекономічної діяльності в Україні
85. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні..
86. Міжнародний комерційний арбітраж в Україні.
87. Органи, що здійснюють державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
88. Поняття та джерела міжнародного транспортного права.

89. Значення міжнародного науково-технічного співробітництва в розвитку економіки країн світу.

90. Україна – самостійний суб'єкт міжнародного економічного права.

91. Особливості провадження в міжнародному комерційному арбітражі

92. Вимоги до арбітражної угоди. Умови дійсності арбітражної угоди.

93. Визнання та виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за екзамен/залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\Sigma 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\Sigma 40 = \frac{\Sigma 1}{\Sigma 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\Sigma 40$ – сума максимальної кількості балів

$\Sigma 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\Sigma 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Контрольна робота – 20 балів.

Поточний контроль	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Екзамен	Сума
T1-T10				
$\Sigma 40$	20	60	40	100

Відповідь на семінарському занятті – **1-5 балів.**

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;

- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, причому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та екзаменаційних робіт

Контрольні та екзаменаційні роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 20 тестових завдань, екзаменаційна робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Гетьман Л.Г. (2017). Бізнес-середовище міжнародної економічної діяльності на сучасному етапі. Ефективна економіка, (1).
2. Дахно І. І. Міжнародне економічне право: Курс лекцій / І.І. Дахно. - 2-е вид., стер. . К.: МАУП, 2003. 159 с.
3. Економічна інтеграція України в Європейський Союз: Наукові рекомендації Тернопіль: Економічна думка. 2003. 185 с.
4. Козик В.В., Панкова Л.А. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. 3е вид., перер. і доп. К.: Знання Прес. 2002. 406 с.
5. Міжнародне економічне право: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц./ В.Ф. Опришко, Л.А. Лясківська. К.: КНЕУ, 2005. 147 с.
6. Міжнародне економічне співробітництво України (правові проблеми): Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 18 листопада 2004 р./ Ред. В.Ф. Опришко. К.: КНЕУ, 2004. 453 с.
7. Міжнародні організації: навч. посібник / Т.М. Циганкова, Т.Ф. Гордеева. 2-ге вид., перероб. і доп. К: КНЕУ. 2001. 340 с.
8. Міжнародні організації: Навч. посібник для вищих навч. закладів. В.В. Ковалевський: Ред. Ю.Г. Козак. К. ЦУЛ. 2003. 288 с.
9. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право і процес. К., 2019. 518 с.
10. Прокоп'єва А.А. Формування інституційної моделі регулювання економіки в контексті сучасних процесів інтернаціоналізації. *Стратегія розвитку України* (економіка, соціологія, право). 2012. № 1. С. 191-198.
11. Прокоп'єва А.А., Полторацька О.Т. Міжнародні інтеграційні аспекти інституційного регулювання. *Стратегія розвитку України* (економіка, соціологія, право). 2012. № 2. С. 174-181.
12. Тетарчук В.І. Міжнародне право : Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 208с.

Допоміжна література та нормативно-правові акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24 липня 1971 р. Зібрання чинних міжнародних договорів України. 2006 р. № 5. С. 320.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 21-22. Ст. 144.
3. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995р № 176/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 47. Ст. 349.
5. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958 р. *Офіційний вісник України*. 2004. № 45. С. 329.
6. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 р. Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990. № 1. С. 310.
7. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів документ від 14.06.1974 р. Зібрання чинних міжнародних договорів України. 2004. № 4. С. 520.
8. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19.05.1956 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 34. С. 20.
10. Конвенція про транснаціональні корпорації від 06.03.1998 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 36. Ст. 323.
11. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень

від 28.05.1999. *Офіційний вісник України*. 2009. № 33. С. 169.

12. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. Ст. 2598.

13. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року. Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990. № 1. С. 348.53

14. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 32. С. 9.

15. Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 35. Ст. 284.

16. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 року. Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990. № 1. С. 320.

17. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7. Ст. 36.

18. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.

19. Повітряний кодекс України від 04 травня 1993 р. № 3167-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 25. Ст. 274.

20. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-X. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 29. Ст. 377.

21. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646.

22. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 04 лютого 1994 р. № 3929-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 23. Ст. 161.

23. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 25. Ст. 198.

24. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 19. Ст. 80.

25. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13. Ст. 65.54

26. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.

27. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135.

28. Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію від 24 березня 1971 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 25. С. 160.

29. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. № 435. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 44. Ст. 356.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://portal.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України»: <https://www.kmu.gov.ua/>